

Rozhovor s Maciejem Giertchem, poslancem EP

Přední osobnost polského nacionalismu odpovídá na otázky Tomasze Jaźwińskiego

Do Evropského parlamentu jste byl zvolen na kandidátce Ligy polských rodin, strany, která se rozhodně stavěla proti vstupu Polska do Evropské unie. Nezpůsobila účast LPR v eurovolbách určité programové rozpory?

Podobně jako celá LPR, tak i já patřím mezi kritiky Evropské unie, k těm, kteří naléhali, aby v referendu byl odmítnut úmysl vstupu Polska do této organizace, k těm, kteří jsou přesvědčeni, že Polsko na členství doplatí materiálně, ale především duchovně, k těm, kteří budou pracovat na tom, aby naše účast v této organizaci co nejdříve skončila. Neznamená to ale, že bychom měli předat záležitost spojené s naší přítomností v Unii do rukou euronadšenců. Polský elektorát by kohosi do Evropského parlamentu vyslal i bez toho a tito poslanci by reprezentovali Polsko. Pro nás bylo velmi důležité, co to bude za reprezentaci? Jakou by měla tvář? Jak by Polsko vypadalo v očích poslanců jiných zemí, kdyby v naší delegaci byli jen samí euronadšenci? Bojkot voleb by byl vyklizením pole našim odpůrcům.

Jedním z prvních závažných témat, se kterým se europoslanci setkají, bude záležitost euroústavy.

My ji samozřejmě nechceme, nehledě na to, co v ní bude. Neshodujeme se se samotnou myšlenkou euroústavy. Evropský parlament o jednotlivých článcích navrhované ústavy nerozhoduje. Jejich stanovení se neodehrává v jeho rámci, ale v Radě ministrů a Evropské komisi. To je také jeden z principů, v kterém se liší zvyklostí v evropských zemích a v Unii. Místním parlamentům nařazením odebraná práva nepřecházejí na Evropský parlament, ale na Evropskou komisi. Ale Parlament bude o ústavě hlasovat. Za prvé, samotné hlasování se může zdržet. Za druhé, může se domáhat referend v členských státech a považovat odmítnutí být jen v jediné zemi za dostatečné k odmítnutí ústavy v celé Unii nebo dokonce odmítnout hlasování Parlamentu nad již odmítnutým dokumentem.

V Evropském parlamentu se práce odehrává prostřednictvím politických skupin, tedy nadnárodních stran. Poslanci si tak navykou na partajní myšlení, na rozdíl od národního. Je možné tuto špatnou tendenci zvrátit?

Tyto politické skupiny mají sekretariáty a aparát pro přípravu doporučení, jak hlasovat, vybírají řečníky k různým tématům, disponují prostředky pro expertízy atd. A tak se stává, že v nejsilnějších skupinách, křesťanskodemokratické, socialistické nebo mezi zelenými přebírají dominantní roli Němci. Nedávno se objevila myšlenka financovat z Evropské unie nadnárodní strany, tedy internacionály. Je třeba konečně bojovat s touto tendencí a vrátit se k myšlení v národních kategoriích. Nebude třeba jen pravidelně konzultovat v národním sboru (polských poslanců všech politických přesvědčení), ale také snažit se o vytvoření národních skupin jako oficiálních vnitroparlamentních organizací.

V kterých oblastech bude polská přítomnost v Evropském parlamentu nejlépe viditelná?

Myslím, že nejrychleji a nejvýrazněji se dá polská přítomnost v Evropském parlamentu vnímat v ideologických tématech. Každou chvíli se objeví témata jako potraty, eutanazie, homosexuální „manželství“, výzkumy mateřských buněk pocházejících ze zabíjených lidských embryí atd. Pokaždé jsou tyto záležitosti odevzdány k zhodnocení většině a po každé obránci katolické etiky prohrávají. Mějme naději, že se to změní – evropští voliči již nyní vyslali do Evropského parlamentu značně odlišnou reprezentaci, než tam byla doposud. Než se to změní opravdu, uslyší Evropský parlament tvrdý hlas polských poslanců, hlas který bude slyšitelný po celé Evropě a to, doufám, bude nejměřitelnější užitek z polské přítomnosti v tomto parlamentu.

29. června byl v Bruselu oznámen vznik nové politické skupiny v Evropském parlamentu pod názvem Nezávislost a demokracie,

ke které se přidali europoslanci z LPR. Můžete nám odkrýt podrobnosti vzniku nové frakce?

Rozhovory se začaly dohodou mezi LPR a britskými představiteli UKIP (United Kingdom Independence Party), ke které téměř okamžitě přistoupili Francouzi z de Villiersova Mouvement pour la France. Tato trojice dala bývalé frakci EDD (Europe of Democracies and Diversities – Evropa demokracií a růzností) nové uspořádání sil ve skupině. Dosavadní předseda EDD Jens Peter Bonde se

Maciej Giertych

vrátil z Dánska sám (předtím měl ještě dva kolegy), ale přivedl do Evropského parlamentu tři Švédy. Rozhovory se pak vedly s nimi a také s Nizozemci z Christen Union. To jsou kalvíniští puritáni, velmi ortodoxní skupina, s níž máme společný jazyk – my a Francouzi – v morálních otázkách (potraty, eutanazie, homosexualita atd.). Členové UKIP nemají v těchto tématech společný názor, přejí si jen vystoupení Velké Británie z EU. Nizozemci se k naší prvotní trojce rychle přidali. Pak jsme hovořili se Skandinávci o rozdělení úloh ve skupině. Dohodli jsme se, že vždy budou dva prezidenti skupiny (co-presidents), na prvního 2,5 roku Angličan a Dán, v dalším období pak Polák a Švéd – jde o zdůraznění obou křídel skupiny, odmítajícího Evropskou unii a toužícího reformovat ji na bázi EHS (bez ústavy atd.). Potom se ke skupině přidali ještě: velmi tradicionalistická Irka, ortodoxní Řek, čtyři Italové z Ligy severu (v čele s Umberto Bossim) a jeden Čech.

Jaký bude hlavní programový postulát nové politické skupiny? Jakým způsobem hodlá frakce Nezávislost a demokracie realizovat svůj program v Evropském parlamentu?

Odmítnutí Evropské ústavy, opozice proti všem pokusům o vytvoření evropského superstátu, proti federalistickým úmyslům, evropské armádě, společné zahraniční politice, společné měně atd. Přítomnost nás Poláků a také Francouzů, Holanďanů, Italů, Irky a Řeka dávají skupině prorodinný a prokřesťanský tón. Vytvoříme hlavní opozici proti myšlenkám dávajícím Unii společnou regulaci v každé záležitosti. Vyhradili jsme si ale, že v naší skupině nebude žádná hlasovací disciplína, takže každý může v každé záležitosti zaujímat vlastní stanovisko.

Mezi 37 členy nové frakce je mimo Poláků jen jeden představitel z nově přijatých států Středovýchodní Evropy – Čech Vladimír Železný. Může se tato situace změnit? Zajímali se také jiní čeští zástupci, zvláště z ODS, o členství v této frakci?

V současnosti se Češi z ODS nacházejí v křesťanskodemokratické skupině, ale myslím, že se tam nebudou cítit nejlépe. Možná někdy změní názor. Diskutujeme též se Slováky. Skupina se může ještě rozrůst.

Prof. Maciej Giertych byl do evropských voleb 13. června 2004 poslancem polského sejmku. Do Evropského parlamentu byl zvolen na kandidátce Ligy polských rodin ve Slezsku. Je otcem poslance a lídra LPR Romana Giertycha.

Frakce Nezávislost a demokracie čítá 37 členů. Tvoří ji poslanci z Velké Británie (11), Polska (10), Itálie (4), Francie (3), Švédska (3), Nizozemska (2) a Dánska (1), Irska (1), Řecka (1) a České republiky (1).